

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **G. M. G.**, zastoupená Mgr. Markem Urbišem, advokátem se sídlem Partyzánská 18, Opava, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava**, Krnovská 68, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 5. 2011, č. j. 22 A 157/2010 - 7,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III. Odměna advokáta Mgr. Marka Urbiše **se určuje** částkou 2880 Kč. Tato částka bude vyplacena k rukám advokáta z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 2. 11. 2010 byl Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) doručen návrh žalobkyně označený jako „*Správní žaloba proti rozhodnutí ředitele Věznice Opava, plk. Mgr. Ivo Turoka, ze dne 27. 10. 2010*“.

Ve svém podání žalobkyně uvedla, že dne 22. 10. 2010 podala stížnost na postup vychovatele odd. ostrahy Mgr. I. S. k rukám ředitele Věznice Opava Mgr. Ivo Turoka. Zároveň podala žádost, aby hodnocení, jež bylo předmětem dané stížnosti, bylo zasláno OS Opava až po vyřízení této stížnosti. Dne 27. 10. 2010 bylo žalobkyni zástupcem odd. výkonu trestu Věznice Opava, npor. Mgr. K. B. sděleno, že „*Okresnímu soudu v Opavě, pro který bylo hodnocení vypracováno z důvodu žádosti o podmíněné propuštění žalobkyně, bylo resp. bude dne 29. 10. 2010 zasláno*“, ačkoliv stížnost dosud nebyla řešena a tedy ani vyřízena. Ředitelem Věznice Opava tedy bylo rozhodnuto

žádosti nevyhovět. Žalobkyně konstatovala, že proti rozhodnutí správního orgánu je osoba, již se takové rozhodnutí dotýká, oprávněna podat žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Žalobkyně zároveň navrhla, aby jí soud osvobodil od soudních poplatků a aby jí ustanovil zástupce z řad advokátů. Avizovala žalobu doplnit prostřednictvím ustanoveného advokáta.

Krajský soud žalobkyni k její žádosti usnesením ze dne 1. 12. 2010, č. j. 22 A 157/2010 - 4, ustanovil zástupcem Mgr. Marka Urbiše, advokáta. Ten následně podáním ze dne 3. 11. 2010 doplnil žalobu a uvedl, že žaloba směřuje proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 10. 2010, kterým bylo rozhodnuto o stížnosti ze dne 21. 11. 2010 na postup vychovatele Mgr. I. S. Tímto rozhodnutím bylo zasaženo do práv žalobkyně, která se domáhala toho, aby hodnocení vypracované vychovatelem bylo předloženo Okresnímu soudu v Opavě pro řízení vedené pod sp. zn. 5Pp 231/2010 až poté, co bude vyřízena stížnost týkající se hodnocení osoby žalobkyně. Této žádosti nebylo vyhověno a neobjektivní hodnocení osoby žalobkyně bylo soudu předloženo dne 29. 10. 2010 a stížnost byla vyřízena dne 15. 11. 2010. Žalobkyně navrhla, aby byl vyžádán jako důkaz její spis, v němž se nacházejí všechny listiny a aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

Krajský soud předmětné podání žalobkyně posoudil jako žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 10. 2010 o vyřízení stížnosti žalobkyně na postup vychovatele a tuto žalobu usnesením ze dne 26. 5. 2011, č. j. 22 A 181/2010 - 10, odmítl.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud dospěl k závěru, že „*hodnocení odsouzeného pro účely řízení o jeho podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody před trestním soudem není výsledkem rozhodování o právu či povinnosti odsouzeného v oblasti veřejné správy, ale jde jen o hodnocení osoby odsouzeného, které trestnímu soudu slouží jako jeden z důkazů pro jeho rozhodnutí o podmíněném propuštění. Hodnocení osoby odsouzeného vypracované Vězeňskou službou ČR tedy není způsobilé zasáhnout do hmotných práv odsouzeného a nejde ani proto o rozhodnutí ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s.*“ Proto krajský soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou, neboť směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Uvedené usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) prostřednictvím ustanoveného advokáta kasační stížností, uplatňuje v ní důvody podle § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s.

V kasační stížnosti stěžovatelka namítá, že dne 21. 10. 2010 podala řediteli žalované stížnost na Mgr. S. Podstatou této stížnosti bylo, že hodnocení ze dne 18. 8. 2010, které bylo použito jako podklad při rozhodnutí o přemístění do věznice s mírnějším režimem, se nezakládalo na pravdě, nebylo sepsáno objektivně a obsahovalo neúplné informace. Další hodnocení se týkalo plnění programu zacházení a bylo rovněž značně neúplné, neboť vychovatel neuvedl všechny stěžovatelčiny pracovní aktivity. Dne 27. 10. 2010 bylo stěžovatelce Mgr. B. sděleno, že hodnocení pro řízení o podmíněném propuštění bude okresnímu soudu zasláno, přestože stěžovatelčina stížnost ze dne 21. 10. 2010 dosud nebyla řešena. Tím byla stěžovatelka poškozena na svých právech. Stěžovatelka poukazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, publikované pod č. 906/2006 Sb. NSS.

Žalovaná ke kasační stížnosti uvedla, že v předmětné věci nebyl vydán žádný správní akt. Předmětná problematika byla šetřena v rámci vyřízení stížnosti pod č. j. VS 10/2010-32/St/102.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, přístup na www.nssoud.cz). Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53, dostupný na www.nssoud.cz).

Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nepřísluší ani Nejvyššímu správnímu soudu zabývat se věcí in meritum, tj. zákonností napadeného výsledku činnosti žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení tak může být toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl, přitom dospěl k závěru, že směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Jakkoli krajský soud odůvodnil své rozhodnutí poměrně stručně, vyplývá z něj, proč nepovažoval rozhodnutí žalované za rozhodnutí dle § 65 s. ř. s., neboť, jak uvedl, hodnocení osoby odsouzeného není způsobilé zasáhnout do hmotných práv odsouzeného, neboť je jedním z důkazů pro rozhodnutí trestního soudu pro rozhodování o podmíněném propuštění.

Nejvyšší správní soud se se závěrem krajského soudu ztotožňuje.

Dle § 65 odst. 1 s. ř. s. upravujícího žalobní legitimaci, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen „rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

Rozšířený senát zdejšího soudu v usnesení č. j. 8 As 47/2005 - 86 ze dne 21. 10. 2008, na jehož závěry odkazuje v kasační stížnosti stěžovatelka, ohledně aktivní žalobní legitimace dle § 65 odst. 1 s. ř. s. dále dovedl, že „(ž)alobní legitimace ve správním soudnictví by napříště neměla být svázána s existencí ex ante přesně specifikovaných veřejných subjektivních hmotných práv žalobce, ale s tvrzeným zásahem do právní sféry žalobce. Tak tomu bude vždy v situaci, kdy se jednostranný úkon orgánu moci výkonné, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, závazně a autoritativně dotýká právní sféry žalobce. Nejde tedy o to, zda úkon správního orgánu založil, změnil či zrušil práva a povinnosti žalobce, nýbrž o to, zda se - podle tvrzení žalobce v žalobě - negativně projevil v jeho právní sféře (nověji viz např. též rozsudek ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 Ans 9/2007 - 197).“

Povahou rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval též v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, publikovaném pod č. 2206/2011 Sb. NSS, v němž uvedl, že „(f)ormální definiční znaky (správního) rozhodnutí definice „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. sice sama o sobě neobsahuje, jsou však přítomny jako znaky vymezující nezbytné vlastnosti přezkoumávaného aktu na těch místech dílu prvního části druhé s. ř. s., která se týkají např. časových podmínek podání žaloby (oznámení rozhodnutí jako zásadně písemného formalizovaného

aktu) či vlastností, které nutně musí mít, aby obstál v přezkumu (přezkoumatelnost; náležitosti, mj. formální, které vylučují, že by šlo o akt nicotný)“. Rozšířený senát tedy rozhodnutí definoval jako formalizovaný a standardizovaný akt se zákonem předepsanými náležitostmi umožňujícími rychle a jednoduše rozpoznat původce i adresáta (adresáty) takového aktu, obsah práv a povinností jím upravených i důvody, pro které je do nich zasahováno. Zároveň rozšířený senát vymezil i pojem rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s. v materiálním slova smyslu, přičemž zdůraznil, že na neformální úkon správního orgánu by bylo možné nahlížet jako na rozhodnutí v materiálním smyslu jen tehdy, pokud by šlo o akt, který by po obsahové stránce měl povahu „rozhodnutí“ ve smyslu definice obsažené v § 65 odst. 1 s. ř. s. a měl mít podle zákona též formu správního rozhodnutí, avšak který by pro procesní pochybení správního orgánu nebyl v takto předepsané formě vydán.

Dle § 68 písm. e) s. ř. s. je žaloba nepřipustná také tehdy, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno.

Dle § 70 písm. a) s. ř. s. jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími.

Ve smyslu výše uvedených ustanovení jsou ze soudního přezkumu vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou po materiální stránce rozhodnutími, tedy právě úkony, jimiž se nezakládá, nemění, neruší či závazně neurčuje žádné právo nebo povinnost. Pro posouzení, zda rozhodnutí podléhá přezkumu ve správním soudnictví, je podstatné to, zda jím bylo v materiálním slova smyslu zasaženo do práv žalobce.

V projednávané věci stěžovatelka nesouhlasila s hodnocením vypracovaným vychovatelem Mgr. I. S. pro účely řízení o podmíněném propuštění stěžovatelky z výkonu trestu odnětí svobody, které bylo zasláno Okresnímu soudu v Opavě. Zákonné předpoklady podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody vymezuje obecně § 88 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, dle kterého soud může odsouzeného podmíněně propustit na svobodu po výkonu poloviny uloženého nebo na základě rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu, jestliže odsouzený po právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu, svým chováním a plněním povinností prokázal polepšení a může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život, nebo soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného. Povinností soudu v předmětném řízení je získat pro své rozhodnutí o podmíněném propuštění odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody dostatek skutkových podkladů, z nichž lze spolehlivě usoudit, zda byly předpoklady pro podmíněné propuštění splněny. Jedním z podkladů, jež se vypracovává na dožádání soudu konajícího řízení o podmíněném propuštění, je i hodnocení osoby odsouzeného. Hodnocení odsouzeného je tedy jedním z důkazních prostředků, který je spolu s ostatními podroben dokazování při soudním jednání. Při dokazování je odsouzený oprávněn se ke každému prováděnému důkazu vyjádřit. Pokud odsouzený považuje hodnocení za nepravdivé, neúplné, či zpracované podjatou osobou, může uplatnit příslušné námítky při jednání soudu, případně tyto vtělit do opravného prostředku směřujícího proti rozhodnutí soudu, není-li spokojen s hodnocením tohoto důkazního prostředku provedeného soudem. Pokud je hodnocení odsouzeného toliko podkladem pro rozhodnutí soudu o podmíněném propuštění z výkonu trestu, nemohou být odsouzenému již jeho vypracováním a předložením příslušnému soudu přiznána jakákoliv veřejná subjektivní práva či povinnosti. Do právní sféry odsouzeného by mohlo být zasaženo až úkonem následným, a to zamítnutím žádosti o podmíněné propuštění z výkonu trestu, který je možno napadnout opravným prostředkem v rámci řízení před trestním soudem. Sama stěžovatelka navíc uvádí, že se cítí být zkrácena na svých právech právě tím, že trestní soud na základě hodnocení její žádost o podmíněné propuštění zamítl.

Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem tedy uzavírá, že postup vychovatele při vypracování hodnocení stěžovatelky pro účely rozhodování o podmíněném propuštění stěžovatelky z výkonu trestu, resp. jeho zaslání okresnímu soudu, není rozhodnutím dle § 65 s. ř. s., neboť nijak nezasahuje do jejích hmotných veřejných práv, stěžovatelce neukládá žádné povinnosti a nepřiznává žádná práva veřejnoprávní povahy. Krajský soud tedy nepochybil, pokud žalobu stěžovatelky jako nepřípustnou odmítl.

Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, tyto jí však nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

Stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena zástupcem z řad advokátů, ustanoveným jí už krajským soudem v řízení o žalobě (§ 38 odst. 8 věta poslední s. ř. s.). V takovém případě platí náklady zastoupení stát. Ustanovenému zástupci stěžovatelky byla za zastoupení v řízení o kasační stížnosti přiznána odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 2400 Kč [jeden úkon právní služby ve výši 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění, za sepsání kasační stížnosti a dále režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu], se zvýšením o částku připadající na DPH ve výši 20 %, celkem tedy 2880 Kč. O odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného advokáta za řízení o žalobě před krajským soudem přísluší rozhodnout krajskému soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2012

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu